

És Nagy Bandó fogta a sámliját...

Öt évvel ezelőtt már ismert rajzos humoristája volt Nagy Bandó András a szegedi és Szeged környéki ifjúsági klubok közönségének. Bárhova jelezték érkezését, telt ház várta. Az ismerősök nógatták: Bandó mutatd meg a dolgodat, a tévének, a rádióknak! Türelemre intette a „szurkolókat”. Az volt a véleménye, hogy ne rohanjon a lehetőség után, inkább kivárta, amíg észreveszik. És ez a nap 1980-ban a Rátóti Humorfesztiválon következett be. Ettől kezdve villámgyorsan peregtek az események, ma pedig a „legjobbakk” között tartják számon.

Öt nappal a szilveszteri tévé- és rádiófellépés után beszéltünk meg randevűt Nagy Bandóval. Fáradt volt az arca.

— A „szakma” az 1981-82-es humorfesztivál után fogadtott be igazán. Hogy emlékszel erre a szereplésre?

— A Rátóti rajzok után Farkasházi Tivadarral és Sinkó Péterrel kerültem közlebbi kapcsolatba. Ők biztattak, hogy lesz egy humorfesztivál, ahol aztán lehet „robbantani”. Óriási lendülettel fogtam a munkába. Harminc anyagot küldtem a versenyre, melyből a „Kocka utca 13-at” választották ki. A mezőnyben olyan ellenfelek voltak, mint Markos György, Nadas György, Trunkó Barnabás, Maksa Zoltán... Végül a Magyar Rádió fődíját kaptam meg, mint a Markos—Nadas-duó. Rádiósul mindháromunkat szerződtetett a Míkroszkóp Színpad.

— Azt hiszem ennél nagyobb elismerés egy „vidéki” és kezdő humorista részére nem képzelhető el. Aztán eltelt egy év és 1983 novemberében „kiszálltál” a Míkroszkóp-csapatból. Miért?

— A Míkroszkópban általában 6-10 perccel kaptam. Úgy éreztem, ez nagyon kevés ahhoz, amit el szeretnék mondani. Aztán amikor indult a „Bal? Jobb? Bal!” című műsor, láttam, hogy minden napomat ott kell töltenem. Ez az elfoglaltság csak környékbéli és rövid fellépéseket engedett volna. Nekem viszont rengeteg meghívásom volt az ország különböző részeire egy-két órára önálló esteire. Végül, de nem utolsó sorban a 3500 forintos kezdőfizetésemről eljutottam 3800 forintra és ez annyira megzavarta szokott életritmusom, hogy gondot jelentett a pénz elköltése!

— Mint „szabadúszónak”, hogy sikerültek a fellépések?

— Maksa Zolival közös esteket csináltunk. Ehhez kapcsolódtak a tévészereplések. Szívesen emlékszem a Telepharra, a Kocka utcára, a Bátya csótányra, a Kis mesékre és az E. T.-re. Soha nem tapasztalt szeretet vett körül bennünket és rengeteg meghívást kaptunk. Ettől kezdve Budapest szinte falumérétüvé zsugorodott. Utónézőkkel jártunk mindenhol. Utónézők az emberek, mintha szülőfalumban. Deszkák lennének. Soha nem felejttem el egy szegedi hölgy levelét, aki leírta, hogy beteg, lakásához kötötten él, de „amikor jön a Nagy Bandó a sámlijával és beül a szobánkba, otthagytunk mindent és rohanunk a társaságába!” Ez nagyon fontos volt nekem, hiszen éppen ezt akartam kifejezni, hogy fog az ember egy kissámlit, beül a lakás kellős közepébe és egyszeriben családtaggá válik!

— Műsorvezetőket klubvezetőket kérdezve azt mondták rólad, úgy tudtál profivá válni, hogy amatőr maradtál! Mit jelent ez számodra?

— Szinte mindent. Elmondhatom, hogy 1984-ben

álltam a sarat. A meghívások zömének eleget tettem, 80 ezer kilométert autóztam.

— Mi a véleményed a „haknikról”?

— Könyvet írok róla. Régen fizetéskiegészítést jelentett, ma „kaszálást”. Akik ennek az uszályában szenvednek programjaikat, „rendet vágnak” a humorra, zenére kiéhezett közönség soraiban! Teljesen elkülöníttem magam a „haknizóktól”, nem vagyok hajlandó 20 percet szerepelni és „töltélek emberekké” fellépni. A szakma becsülete is így követeli.

— Milyen elhatározásokkal kezdted az új évet, mikor látunk-hallunk Szegeden?

Ha vasárnap — akkor bábszínház?

Délelőtt fél 11. Az előcsarnokban nagy az élet. A gyerekek topognak, kint térdig járni a hóban. A felnőttek a szatyorban kotortásznak. „Máskor meg nem eszi a cukorkát, ilyenkor viszont kell valamit ropogatni. Óriási az izgalom.” — magyarázkodik a magas, szemüveges férfi, s két zacskóval vesz. Magának is egyet.

A bábszínházban vagyunk.

Az oldalbejárón a színlámpák mögé kerülök, dr. Kövér Bélát keresem. A kezdetektől, 38 éve vezetője, motorja, mindenese a szegedi bábszínháznak. Az idei szezon új helyen, de nem a várvá várt új épületben, hanem a Bartók művelődési központban kezdtek.

— Jobb itt?

— A közönségnek kényelmesebb, van ruhatár, van hoi leülni a szülőknak, ha itt akarják megvárni a gyerekeket. És egyáltalán: roszkatag volt már a Dóza György utcai helyünk, kívül-belül. Az eszközeinket viszont csak három méter mélységű színpadon tudtuk elhelyezni. A nézőtér mégis kétszer akkora, mint a régi házban, ezért tartatunk kettő helyett egy előadást vasárnaponként.

Háromszáz gyerek, óvodások és kisiskolások csodálatát a repülő szőnyeget, az aranypalotát Aladin bátorságát, nevétték a kapusi kalifát és ki nem állhatták a gonosz nagyvezír sötét üzemleit — tegnapi is.

Nyolc férfi, négy hölgy — ennyi a társulat. Bartus Magdolna hat éve van közöttük, matematika-kémia szakos tanár.

— Még főiskolás koromban beültem egy előadásra. Megragadt, hogyan élnek a gyerekek a mesét, örülnek, sírnak, rágják a körmeiket, kiabálnak, taposnak... Ezért érdemes. És persze a társaságot: egységes, összetartó, ambíciós, önzetlen csapat.

— Egy barátom Szegeden azt mondta: Vigyázz Bandó, ha ilyen jól megy, a közönség ki fogja szívni a véreket! Erre csak most jöttem rá. Tavaly nem hagytak időt a feltöltődésre, írásra, olvasásra, éppen ezért január 1-től teljesen leállók a fellépésekkel, ha kell 2-3 hónapig is. Új műsrot akarok összeállítani, ehhez viszont rengeteg anyagot kell összegyűjtenem. Egyszemélyes színpadi játékok is tervezek, melyben nemcsak „hahótát” ígérek, hanem közös gondolkodást is problémáinkról. Tavaszra várom a Nyílt kártyakkal című lemezem megjelenését. Szegeden pedig áprilisban találkozunk.

— A főváros életritmusa pergőbb, mint a szegedi. Hogy sikerült beilleszkedned?

— A beilleszkedés legnehezebben 14 éves kislányomnak, Natáliának sikerült. Imádják Szegedet. Mi, a feleségemmel úgy fogtuk fel, hogy olyan kicsi ez az ország, hogy Budapest is Bandó maradok és szegedi. S ami az érdekes: Mátyásföldön lakom, a Rákosi úton járok haza, de hála istennek ezt az utat keresztezi a János utca. Egy bőkenő mégis van. Csak jobbra lehet kanyarodni, hogy hazérjék!

— Meddig szándékozol a pályán maradni?

— Most 37 éves vagyok. Remélem a búcsúfellépés még messze van. De ha egyszer eljön az ideje, úgy szeretném befejezni, mint Szörényi Levente!

Bagaméry László

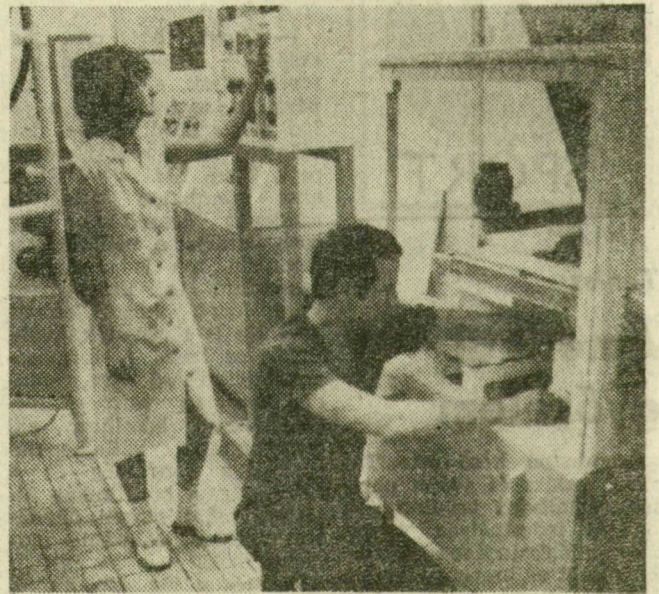
A sláger: Denny Laine — Paul McCartney

A Magyar Hanglemezgyártó Vállalat boltjai igazán felkészültek az ünnepekre. Hatalmas sikere volt a Bojtortán együttes és Halász Judit, valamint a Jele Napok című Szörényi Levente, Sebestyén Márta kárásonyi albumoknak. De milyen lesz a lemezkiállítás januárra? — kérdeztük Rimóczy Sárát, a Kölcsény utcai hanglemezbolt vezetőjét.

— A budapesti szimfonikus zenekar előadásában megjelenik a Klasszikusok discó ritmusban album. Az avantgard zene kedvelői kapják a Rolls együttes és az A. E. Bizottság Jégkrém-balletjét. A vállalat licenclemeze lesz Denny Laine és Paul McCartney In Flight-ja.

Januárra várjuk a Vonópárba! gálakoncertjének nagylemezét is. A „Nagy Előadók” sorozatban újabb három lemez jelenik meg Széll György és Bruno Walter vezényletével, valamint Glenn Gould. A dzsessz-kedvelők Binder Károly műsorát kapják. Megjelenik a Macskák próza kiadása Kern András és Hrnádi Judit tolmácsolásában. Angol nyelvtanító készült gyerekek részére, valamint egy Domján Edit emléklmez. A külföldi LP-k közül Elvis Presley sorozat indul, néhány hét múlva várjuk a Spandau ballet, Lionel Hampton és Iron Maiden lemezeit. ByL.

Kovácsolás hétfőre

A korszerű gépesített pékségben Horváth Tamásné pékmesternő „keveri” a kovászt, s aki garantálja a berendezések pontos működését: a férje, Horváth Tamás műszerész.

Vasárnap dél körül igen csendes a város. A buszokon és a villamosokon is kevés az utas. A Nagykörúton a tisztítógépek párosával igyekeznek félrelökni a havat. A Tavasz utcai kenyérgyár hátsó bejáratához fiatal házaspár érkezik. Horváth Tamás és felesége, Márta.

A kovászóteremben beszélgetünk. Meglepődöm, hogy a vékonyka fiatalasszony a pékmester, a férj műszerész. Együtt kezdik a munkát vasárnap tizenkettőkor. A felvonó ajtaja nyílik és begördítenek hűs doboz élesztőt. Márta az óráját pillant, megnyom egy gombot a műszerfalán, csak annyit mond: — Indulunk.

A táskarádió a déli hangszót recsegetteti. Tizenhat kilogramm élesztőt morzsolgatót a mesternő egy kádba — majd fölbögyörnek a langyos víz.

A műszak vezetője Varasdiné Bartók Éva üzem-mérnök, Dorozsmáról érkezett. Vasárnap műszakja déltől este tízig tart.

— A heti indítás mindig ilyen. Megszoktuk.

— Mindenki megszokta?

— Aki a sütőipart választotta, annak ezzel is számolnia kellett. Hétfőn hajnalban várják a friss kenyéret.

Minden gyorsan, pontosan történik. A korszerű gépek működésbe lépnek. A garatbóli vékonyan szóródik a szárni műszakról, visszalízget egy keskeny hevederre, majd csölabirintuson át a hatalmas tartályba, ahol a kovászműködés. Néhány csészében a szombati kovász maradéka, arra is szükség van, hogy megfelelő

savtartalmat nyerjenek a friss, új kovászhoz.

Téblabólak a pékmesternő birodalmában, nézegetem a berendezéseket irányító és működésüket jelző műszer-táblákat. „Kovásvonal”. Minden plasztikusan lerajzolja, három csésze, villog bennük a fény, jelzi, hogy megy a víz, a liszt és az élesztő, mutatja egy pirométer a hőfokot, s mindezeket összegezi a „homogenizátor”. A szomszédos műszerfalon a dagasztás menetét lehet figyelemmel kísérsni: kovászműködés, liszt, só és javítóanyag, víz hőfok. Egy párlapon üzenet: „Márta! az ötös és a hatos csészében kovász van.”

— Mikor lesz ebből friss, ropogós kenyér? — kérdem a műszak vezetőjét.

— A kovász hat órán át érik, majd lehet dagasztani. A dagasztó mester este hatra érkezik. Friss kenyér fél nyolckor hagyja el a kemencét.

Erdekes világ a pékség, különösen az vasárnap délelőtt. Ekkor dől el: „Még kel-e időre a kovász?” Márta mosolyog: — Olyan még nem volt, hogy a dagasztó üres kovászos tartályokat találta volna.

A műszak vezetője magával hozta a vasárnap ebédet. Havonta kétszer is csak így lehet a pékeknek ebédelniük. Bár ezen egyáltalán nem csodálkoznak. Mikor újra kérdezgetek a valóban a sárnapi műszakról, visszalízgetnek: — S ön? Mit csinál vasárnap?

Valójában én is „kovászolok”, s mire kisül a friss kenyér, megjelenik a hétfői, friss Délmagyarország is. Gazdag István

val Mónikával és Barabával.

— Sokkal kényelmesebb itt, mint a Dóza György utcában volt. És mitagadás, én is élvezem az előadásokat. Szívesen hozom a lányokat, legalább az anyukájuk is nyugodtan főzhet, moshat, takaríthat otthon. Ismerősökkel jött Németh Anita, évek óta bábrajongó. „De olyat, mint a Csipkerózsika volt, annál szebbet még sose láttam.” — emlékezik a csodálkozó szemű kislány.

S talán ebben a pillanatban korrigálja is magát: mert, ahogy titokzatos füstködben, eget-földet rengető, villámoló robbanással kiszabadul a szellem a csodalaméből — az ám a valódi csoda a bábszínházban.

S. E.

Hiszek a kamerában, a mikrofonban, a tévé hatalmában, a tévé hatalmában — mondhatnám, mint egy profán, „audiovizuális imádságot”. Eddig hisztem persze, de könyvnyű a más bőrén tudást szereznem... Eddig úgy gondoltam, elsősorban az minősíti a beszélő embert. Amit mond, s csak másodszorban — ahogyan mondja. Immár hajlok arra, hogy botorság sorrendet kreálni. Bizony nem mindegy, miféle a forma, a meta-kommunikációs környezet, ami kíséri a kamerák előtt megszólalt.

Eme szentenciákat két „vetélkedős” televíziós este tanulságaiból szűrtem. És még megjegyeztem! Nehéz is sorolni.

A Szivárvány című műveltségi vetélkedő pénteken este lezárult számunkra, a szegedi csapat elbúcsúzott a középdöntőben, mert a zalaegerszegiek többet tudtak. E kétségtelenül igaz, tényszerű megállapítást tennem, nyilván, ha otthon, a kétségeléstől drukkoltam volna a mieink sikeréért. De... Milyen is az, ha a hóhért akasztják? Ha a

Csapat-búcsúztató

kritikust odaültetik a kamerák elé? Ott sültétfőtettem a fények kereszt-tülbé, és érteni véltem kollégáimat, akik egyszer, a tévések — kritikuskok általó vitáinak egyik tét-zésekor, nem vállalkoztak, hogy a stúdióban mondják el, szemtől-szembe, ama sok súlyos kifogást, miket a papírra írkáltak volt. Egyenlőten harc lenne — állították, Biztos. Kérem-szépén: a kamerák előtt beszélni az ebben gyakorlatlan embernek... Fejet hajtok előtte, ha kifogás-talanul csinálja. Mert bizony létezik a kamerálás, nyomasztó a stressz. A járatlan hajlamos még a nevet is elfelejtetni, amikor az orra elé dugják a mikrofont, pedig azt kell megmondania, mondjuk, hogy mivel szokott volt beszélgetni Devecseri Gábor, a költő és műfordító... Mindezt azért írtam ide, hogy kifejezzem főhajtá-

somat a szegedi csapat minden tagjának. „Ha tudok, segítek” alapon, amolyan helyszíni kibicnek ültém mögöttük, a felelősséget föl nem véve — s bámultam! Az önfegyelműket, mellyel minden megszólalásakor palástolni tudták: micsoda maggasfeszültség, tétőfokra hágo izgalom vibrál bennük, és mögöttük, végig a tiszta szállóbeli nagyte-remben! Már-már univerzális, reneszánsz típusú tájékozottságukat, miről szakosodásra berendezkedt világunkban oly kevésszer sikerült tapasztalást szereznem! Improvizációs képességüket, mire sokkal inkább szükség volt, mint a tiszteletreméltó ellenfeleknek, hiszen, láttam, korántsem volt oly mérvű az előkészítés, a szervezés, a segítő háttér nálunk, mint Zalaegerszegen.

A csapat hat tagja okkal-joggal, önismerettel, lokálpatriotizmusból, közösségi érzületből, felelős lelkiismeretességgel vált-alta a város képviselőit. Megköszönjük. — sulyok —